

Anonimizirana različica

Prevod

C-865/19 - 1

Zadeva C-865/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

27. november 2019

Predložitveno sodišče:

Tribunal d'instance de Rennes (Francija)

Datum predložitvene odločbe:

21. november 2019

Tožeča stranka:

Caisse de Crédit Mutuel Le Mans Pontlieue

Tožena stranka:

OG

[...] (ni prevedeno)

SODBA z dne 21. novembra 2019

[...] (ni prevedeno)

V SPORU MED

TOŽEČO STRANKO:

CAISSE DE CREDIT MUTUEL LE MANS

PONTLIEUE [...] (ni prevedeno), LE MANS

[...] (ni prevedeno)

IN

TOŽENO(-IMA) STRANKO(-AMA):

OG

[...] (ni prevedeno) ST GRÉGOIRE, [...] (ni

prevedeno)

OPIS, DEJANSKO STANJE, POSTOPEK, TRDITVE IN RAZLOGI STRANK

Na podlagi notarskega zapisa z dne 7. avgusta 2008 je družba CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE osebama OG in PF za nakup nepremičnine odobrila:

– posojilo MODULIMMO v znesku 80.275 EUR, odplačljivo v 300 mesečnih obrokih, z obrestno mero 4,85 %,

– posojilo v znesku 13.200 EUR, odplačljivo v 96 mesečnih obrokih, z obrestno mero 0.

Posojilo z obrestno mero 0 je bilo odplačano julija 2016.

Zaradi kopičenja neplačanih obveznosti je družba CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE s priporočenim pismom s povratnico z dne 26. aprila 2018 razglasila predčasno zapadlost in od posojiljemalk zahtevala plačilo zneska 78.080 EUR.

Dne 11. maja 2018 jima je bil v pisarni sodnega izvršitelja izdan poziv za plačilo za namene izvršbe z rubežem in prodajo.

S predlogom z dne 11. junija 2018, ki ga je Tribunal d'instance de Rennes (prvostopenjsko sodišče v Rennesu, Francija) prejelo 13. junija 2018, je družba CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE za izterjavo terjatve 78.602,57 EUR predlagala izvršbo z rubežem plače osebe OG.

Enak predlog je bil vložen zoper osebo PF.

Po razglasitvi obravnave za 11. oktober 2018 je bila obravnava zadeve preložena na 20. december 2018, da bi se lahko upnica izjasnila o morebitnem dveletnem zastaralnem roku, obrestni meri, ki se uporabi, in zahtevani glavnici.

Nato je bila obravnava zadeve preložena na 28. februar 2019, da bi lahko upnica predložila pojasnila o morebitni napaki v zvezi z EOM, navedeno v kreditni pogodbi in kreditni ponudbi.

S sporočilom z dne 24. decembra 2018 je sodišče stranke opozorilo, da sorazmerna EOM za posojilo 80.275 EUR, katerega stroški znašajo 583 EUR ter ki je odplačljiv s 96 mesečnimi obroki po 384,90 EUR in nato z 204 mesečnimi obroki po 527,55 EUR, kar ne vključuje obveznega zavarovanja v višini 22,76 EUR mesečno, izračunana v skladu z metodo diskontiranja, določeno v Décret n° 2002-98 du 10 juin 2002 (uredba št. 2002-98 z dne 10. junija 2002) in Prilogi k tej uredbi, kar je metoda, veljavna za vse kredite, znaša 5,364511 %, kar

pri zaokroženju na tri decimalna mesta znaša 5,365 %, in ne 5,363 %, kot je bilo navedeno v kreditni ponudbi.

[...] (ni prevedeno) [formula za izračun obrestne mere]

Navedlo je, da je vprašanje, ali je, če EOM znaša 5,364511 %, posojilodajalčevo oglaševano obrestno mero 5,363 % mogoče šteti za natančno, nedvomno primerno, da se predloži SEU, ker pravilo, ki ga je treba upoštevati za zaokroževanje EOM, spada na področje uporabe prava Skupnosti.

[...] (ni prevedeno) [nacionalni postopek]

S pisnimi predlogi [...] (ni prevedeno) družba CAISSE DE CREDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE [...] (ni prevedeno) predlaga, naj se:

- vsi zahtevki, ugovori in predlogi oseb OG in PF zavrnejo;
- odloči, da je njen predlog za izvršbo z rubežem plač oseb OG in PF dopusten in utemeljen;
- odloči, da njen zahtevek za plačilo ni zastaral;
- ugotovi, da razpolaga z izvršilnim naslovom;
- odloči, da ni treba znižati dogovorjene obrestne mere;
- dovoli izvršbo z rubežem plač oseb OG in PF z namenom izterjave njene terjatve, na dan 11. junija 2018 začasno določene na znesek 78.663,46 EUR;

[...] (ni prevedeno)

Družba CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE nasprotuje predlogu za predložitev vprašanja za predhodno odločanje, ki ga podajata toženi stranki. Meni namreč, da je pravilo, ki se uporabi, jasno zlasti glede na sodno prakso Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija), ki posojilojemalcem odreka možnost sklicevanja na napako v zvezi z EOM, če ta napaka ne vpliva na prvo decimalno mesto obrestne mere.

Poleg tega meni, da je možnost oseb OG in PF za uveljavljanje ničnosti EOM zastarala na podlagi petletnega zastaralnega roka, saj je bil notarski zapis sestavljen 7. avgusta 2008.

Z vsebinskega vidika meni, da posojilojemalki, ki nista dokazali, da sta kreditno ponudbo pridobili tudi pri drugih posojilodajalcih, nista utrpeli nobene škode.

Prav tako zatrjuje, da njeni izračuni, ki temeljijo na letni obrestni meri, deljeni z 12 v skladu s pravilom enakega meseca, ki je popolnoma dopustno v predpisih in sodni praksi, ne vsebujejo nobene napake, pri čemer se metoda izračuna sodišča, ki jo povzemata toženi stranki, ne uporablja.

Meni še, da njen zahtevek ni zastaral in je zneskovno popolnoma utemeljen, ter nasprotuje predlogu za odlog odplačila.

S pisnimi predlogi, ki zadevajo tudi osebo PF [...] (ni prevedeno), oseba OG [...] (ni prevedeno) predlaga, naj se:

pred odločitvijo o vsebini zadeve

– Sodišču Evropske unije predloži vprašanje za predhodno odločanje o razlagi Direktive 98/7/ES z dne 16. februarja 1998 v francoskem nacionalnem pravu;

z vsebinskega vidika

– ugotovi ničnost določila o obrestih zadevnega posojila;

– primarno, družbi CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE odvzame pravica do obresti in stroškov ter se njena terjatev določi na 33.179,98 EUR;

– podredno, dogovorjena obrestna mera nadomesti z zakonsko obrestno mero ter se odredi, da se glavnica in obresti po zakonski obrestni meri, ki so še dolgovane, pobota z vračilom razlike med že plačanimi obrestmi po dogovorjeni obrestni meri in obrestmi po zakonski obrestni meri, ki se morajo uporabiti retroaktivno;

– jima vsekakor odobrijo daljša obdobja za odplačilo in se odloči, da v odobrenem obdobju ne tečejo obresti na dolgovane zneske;

[...] (ni prevedeno)

Zatrjuje, da je petletni zastaralni rok začel teči na dan, ko sta bili seznanjeni z dejstvom, ki jima omogoča vložitev zahtevka, to je, ko je sodišče po uradni dolžnosti uveljavljalo ta razlog. Dodaja, da je navedba EOM v pogodbi bistvenega pomena, kot je opozorilo SEU, in pojasnjuje, da je ta obrestna mera po naravi odločilen element za potrošnikovo privolitev.

OBRAZLOŽITEV ODLOČITVE

NAPAKA V ZVEZI Z EOM

1. Zastaranje razloga

V skladu s členom 122 Code de procédure civile (zakonik o civilnem postopku) je ugovor nedopustnosti vsak razlog, katerega namen je doseči, da se zahtevek nasprotne stranke brez preučitve utemeljenosti razglasi za nedopusten, ker ga nima pravice vložiti, kot so neobstoj procesnega upravičenja, neobstoj pravnega interesa, zastaranje, iztek prekluzivnega roka ali pravnomočno razsojena stvar.

Ker je bila v obravnavanem primeru zadevna kreditna pogodba sklenjena 7. avgusta 2008, banka meni, da uveljavljanje napake v zvezi z EOM s strani posojiljemalk ni dopustno.

Prvič, poudariti je treba, da ta razlog uveljavlja sodišče, ki ga nikakor ni mogoče enačiti s stranko. Tako zastaranje se namreč lahko uporabi le za tožbo in nasprotno tožbo, ki se vložijo v odgovor na prvonavedeno tožbo. Zastaranje se torej uporabi samo za stranke spora, ne pa za sodišče. S tem ko po uradni dolžnosti preizkusi razlog, sodišče prevzame pobudo, katere namen je zagotoviti spoštovanje zakona, zato ne deluje kot stranka in ne vložijo nobenega zahtevka. Torej ga ni mogoče razglasiti za „nedopustnega“.

Poleg tega v zvezi z začetkom teka zastaralnega roka, ki se uveljavlja, sodišče ni v enakem položaju kot posojiljemalec, ki bi, če bi bil dovolj seznanjen s skrivnostmi prava varstva potrošnikov, lahko bil zmožen že ob podpisu pogodbe zaznati nespoštovanje določb, ki se uporabljajo na tem področju, in ki bi v tem primeru z dopustitvijo, da začne teči zastaralni rok, ravnal malomarno. Ker je jasno, da je bilo sodišče s pogodbo seznanjeno šele v sodnem postopku, bi bil namreč prvi trenutek, na katerega bi bilo mogoče določiti začetek teka zastaralnega roka, šele trenutek vložitve zahtevka na sodišču.

Poleg tega zakonodajalec preizkusa po uradni dolžnosti ni omejil z nobenim rokom. [...] (ni prevedeno) [zgodovina nastanka zakonodaje]

Nazadnje, glede na sodno prakso Sodišča Evropske unije mora nujnost odprave „*položaj[a] neenakosti potrošnika v razmerju do prodajalca ali ponudnika [...] z aktivnim posredovanjem nacionalnega sodišča, ki odloča o takih sporih, zunaj okvira pogodbenih strank*“ (SEU, 21. april 2016, zadeva C-377/14, Radlinger, točki 66 in 67), sodišče privedi do tega, da po uradni dolžnosti preizkusi nepravilnosti, ki jih ugotovi, zlasti tiste najresnejše (SEU, 16. november 2016, zadeva C-42/15, Home Crédit Slovakia, točki 70 in 71), pri čemer njegovo nacionalno pravo ne more vsebovati prepovedi, v skladu s katero tega ne bi smelo storiti po izteku določenega roka (SES, 21. november 2002, zadeva C-473/00, Cofidis).

Kadar sodišče, če se mu to zdi primerno, nadomesti šibkost ali nevednost stranke, pa je to spoštovanja vredna ponazoritev poštenega sojenja.

Kar zadeva same stranke, je treba spomniti, da se nasprotne tožbe in razlogi, navedeni v obrambo, zoper stranke v postopku vložijo na enak način. Trditve dolžnika, kadar je njihov namen doseči le zavrnitev zahtevkov, vloženi zoper njega, pomenijo zgolj razlog, naveden v obrambo v zvezi z utemeljenostjo teh zahtevkov, v smislu člena 71 zakonika o civilnem postopku, na tak razlog pa zastaranje ne vpliva.

Vzroki za izgubo pravice do obresti ali za ničnost EOM spadajo v okvir ureditve vsebinske obrambe, če pomenijo razlog, katerega namen je doseči, da se trditev nasprotne stranke po vsebinski preučitvi pravice zavrne kot neutemeljena, in to

vsaj delno, ne da bi ta razlog spremljala nasprotna tožba za vračilo morebitnega preplačila.

Nazadnje, ni dokazano, da bi lahko osebi OG in PF kot nepoučeni posojilojemalki v izračunu EOM kot obrestne mere, ki se določi za obdobje, osebno odkrili napake, ki ne izhajajo zgolj iz spregleda nekaterih stroškov, ampak iz splošne napake v izračunu.

Torej se zoper toženo stranko ni mogoče sklicevati na zastaranje.

Zato se podani ugovor nedopustnosti zavrne.

2. Vprašanje za predhodno odločanje

V Prilogi II k Direktivi 98/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o spremembi Direktive 87/102/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti je določena matematična formula, ki se uporablja za izračun EOM, pri čemer je v zvezi s tem v slovenski različici navedeno (opomba (d)):

„Rezultat izračuna je izražen z natančnostjo vsaj enega decimalnega mesta. Če se zaokroži na določeno decimalno mesto, se uporablja naslednje pravilo: [č]e je številka na decimalnem mestu, ki sledi temu določenemu decimalnemu mestu, večja ali enaka 5, se številka na tem določenem decimalnem mestu poveča za eno.“

To pravilo je bilo v Direktivi 2008/48/ES z dne 23. aprila 2008 o razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS in pred kratkim v Direktivi 2014/17/EU z dne 4. februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine povzeto s tem besedilom:

„Rezultat izračuna se izrazi z natančnostjo vsaj ene decimalke. Če je na naslednjem decimalnem mestu število 5 ali večje, se število na tem decimalnem mestu poveča za eno.“

V nacionalnem pravu je matematična formula, ki izhaja iz zakonodaje Skupnosti, povzeta v Prilogi k členu R 314-3 (nekdanji člen R 313-1 III) Code de la consommation (zakonik o varstvu potrošnikov), pravilo o zaokroževanju pa je navedeno v [točki] (d) te priloge (*„Rezultat izračuna je izražen z natančnostjo vsaj ene decimalke. Če se zaokroži na določeno decimalno mesto, se uporablja naslednje pravilo: če je številka na decimalnem mestu, ki sledi temu določenemu decimalnemu mestu, večja ali enaka 5, se številka na tem določenem decimalnem mestu poveča za eno.“*) Do 30. septembra 2016 se je zgoraj navedeno pravilo o zaokroževanju formalno uporabljalo le za potrošniške kredite, vendar se je v sodni praksi njegova uporaba razširjala na stanovanjske kredite. Od 1. oktobra 2016 je z Décret 2016-884 du 29 juin 2016 (odlok 2016-884 z dne 29. junija 2016) ta razširitev formalizirana za stanovanjske kredite.

Očitno je, da se stavka, ki tvori zgornjo opombo (d), dopolnjujeta: prvi stavek („Rezultat izračuna je izražen z natančnostjo vsaj ene decimalke.“) zahteva navedbo vsaj enega decimalnega mesta: izraz „decimalka“ namreč označuje vsako od števil, ki stojijo desno od vejice, in se ne nanaša na številčno vrednost; v tem prvem stavku je izraz „natančnost“ (na katerega ni vezan pridevnik „matematična“) torej sopomenka za „preciznost“.

Drugi stavek („Če se zaokroži na določeno decimalno mesto, se uporablja naslednje pravilo: če je na naslednjem decimalnem mestu število 5 ali večje, se število na tem decimalnem mestu poveča za eno.“) pa določa pravilo o zaokroževanju za zadnje decimalno mesto, ki se navede (to je lahko tudi prvo, če posojilodajalec navede le eno): to decimalno mesto je treba prilagoditi glede na vrednost naslednjega.

To razlago zagovarja večina avtorjev in tudi Komisija v Bruslju, ki je izdala besedilo [...] (ni prevedeno) [sklic na doktrino]

Cour de cassation (kasacijsko sodišče) ima drugačno razlago. Meni, da v prvem stavku člena („Rezultat izračuna je izražen z natančnostjo vsaj ene decimalke.“) izraz „natančnost“ označuje matematično natančnost rezultata (in ne števila decimalnih mest) in da zadevna decimalka pomeni številčno vrednost prvega decimalnega mesta, to je 0,1. Tako je presojalo, da obrestna mera, navedena v kreditni pogodbi, ostane natančna, če je razlika med to obrestno mero in resnično obrestno mero „manjša od decimalke, predpisane s členom R 313-J (postal člen R 314-3) zakonika o varstvu potrošnikov“ (1. civilni senat, 26. november 2014, št. 13-23033 – 1. civilni senat, 9. april 2015, št. 14-14216). Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je torej povsem in preprosto izključilo drugi stavek opombe (d), hkrati pa zamešalo preciznost in matematično natančnost v prvem stavku. Ta razlaga pa lahko pripelje do izkrivljanja konkurence, predvsem na področju stanovanjskih kreditov: če vzamemo primer iz zgoraj omenjene sodbe z dne 9. aprila 2015, št. 14-14216, je namreč bolj privlačno oglaševati obrestno mero 5,79 % (ali celo 5,75 %, ker se ta še vedno zaokroži na 5,8 %) kot pa resnično obrestno mero 5,837 ali 5,84 %, čeprav so stroški in mesečna plačila v resnici enaki. Za posojilo 500.000 EUR za dobo 30 let bo bodoči posojilodajalec seveda raje kot ustanovo, ki oglašuje (resnično) EOM v višini 5,84 %, izbral ustanovo, ki navaja (znižano) EOM v višini 5,75 %, saj bo verjel, da bo s tem prihranil nezanemarljiv znesek (ta bi v tem primeru znašal 8103,07 EUR za dobo posojila).

V obravnavani zadevi EOM, ki je navedena v kreditni ponudbi, znaša 5,363 %, medtem ko resnična obrestna mera znaša 5,364511 %; ker je razlika med njima manjša od 0,1, bi razlaga opombe (d), ki jo uporablja Cour de cassation (kasacijsko sodišče), pomenila, da bi bila oglaševana obrestna mera 5,363 % potrjena kot veljavna, čeprav je zadnja navedena decimalka napačna. Za posojilo 80.275 EUR, ki se bo odplačevalo 300 mesecev, pa se bo bodoči posojilodajalec seveda raje kot za ustanovo, ki oglašuje EOM v višini 5,365 %, odločil za tisto, ki

navaja EOM v višini 5,363 %, saj bo verjel, da bo prihranil, ne glede na znesek tega prihranka.

Ob upoštevanju praktičnega pomena, ki ga ima razlaga pravila o zaokroževanju, določenega v opombi (d), in ker gre za besedilo prava Skupnosti, ki se uporablja za vse potrošniške kredite, stanovanjske in tiste, ki so namenjeni nakupu premičnin, mora SEU povedati, kako je treba razlagati to pravilo.

Cour de cassation (kasacijsko sodišče) pa zavrača vsakršno posvetovanje s SEU [...] (ni prevedeno) [sklic na sodno prakso]

Leta 2017 je Tribunal d'instance de Limoges (prvostopenjsko sodišče v Limogesu, Francija) v podobnih zadevah dvakrat povprašalo SEU o zadevnem pravilu o zaokroževanju [...] (ni prevedeno), vendar so posojilodajalci vsakič, ko je bilo postavljeno vprašanje za predhodno odločanje, odstopili od postopka in zahtevka, saj so raje izgubili pomembne zneske [...] (ni prevedeno), kot da bi se SEU izreklo.

Zato je potrebno novo vprašanje za predhodno odločanje.

IZ TEH RAZLOGOV JE

Tribunal d'instance de Rennes (prvostopenjsko sodišče v Rennesu, Francija) z vmesno sodbo odločilo:

- ugovor nedopustnosti **SE ZAVRŽE**;
- Sodišču Evropske unije **SE PREDLOŽI** to vprašanje za predhodno odločanje:

Če efektivna obrestna mera potrošniškega kredita znaša 5,364511 %, ali pravilo, ki izhaja iz direktiv 98/7/ES z dne 16. februarja 1998, 2008/48/ES z dne 23. aprila 2008 in 2014/17/EU z dne 4. februarja 2014 ter ki v francoski različici določa, da „*Le résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d'au moins une décimale. Si le chiffre de la décimale suivante est supérieur ou égal à 5, le chiffre de la première décimale sera augmenté de 1.*“ (v slovenski različici: „Rezultat izračuna se izrazi z natančnostjo vsaj ene decimalke. Če je na naslednjem decimalnem mestu število 5 ali večje, se število na tem decimalnem mestu poveča za eno.“), dopušča, da se za natančno šteje efektivna obrestna mera, ki se navaja v višini 5,363 %?

[...] (ni prevedeno)